

Розділ 6.2. РЕФЛЕКТОРНА ДУГА ВЕГЕТАТИВНОГО РЕФЛЕКСУ

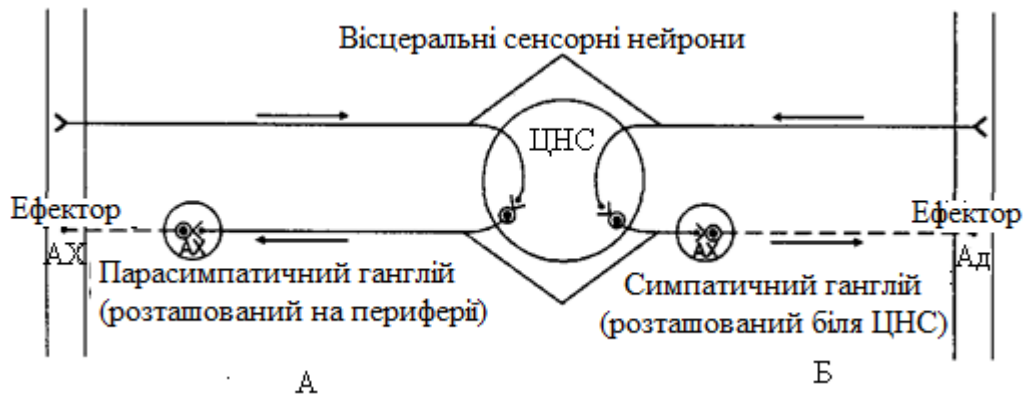

Рис. 1. Рефлекторна дуга вегетативного рефлексу

А - парасимпатична частина, Б – симпатична частина;
 ____ - прегангліонарний нейрон; __ - постгангліонарний нейрон; АХ – ацетилхолін; Ад – адреналін

Особливості рефлекторної дуги:

1. Відсутня власна аферентна частина: інформація надходить від вісцеральних сенсорних нейронів (інтеро- і екстерорецепторів), які не входять до складу вегетативної нервової системи.

До вісцеральних рецепторів відносяться: механорецептори, хеморецептори, осморорецептори, больові рецептори, смакові рецептори, рецептори неусвідомленої перцепції. Вісцеральні рецептори управляють різними рефлексами (соматичними і вегетативними), які беруть участь у підтримці гомеостазу

2. Еферентна частина двонейронна: переривається в гангліях

Шлях імпульсу через соматичну і вегетативну рефлекторну дугу

<i>Соматична рефлекторна дуга</i>	<i>Вегетативна рефлекторна дуга</i>
Рецептори у м'язах, шкірі	Рецептори у внутрішніх органах
Чутливий нейрон спінального ганглія	Чутливий нейрон спінального ганглія
Вставний нейрон	Вегетативний прегангліонарний нейрон бокових рогів
Мотонейрон переднього рогу	Ганглії в сплетінні або органі
Ефекторне закінчення	Ефекторне закінчення

ВИДИ ВЕГЕТАТИВНИХ РЕФЛЕКСІВ

Вісцеро-вісцеральний рефлекс – збудження виникає і закінчується у внутрішніх органах, ефектор відповідає посиленням або гальмуванням функцій (*подразнення каротидної або аортальної зони тягне за собою зміни*

інтенсивності дихання, рівня кров'яного тиску, частоти серцевих скорочень).

Приклад: Рефлекс Гольця

Вісцero-соматичний рефлекс – збудження на додаток до вісцерального викликає також соматичні відповіді (*захисне напруження м'язів черевної стінки при деяких патологічних процесах в органах черевної порожнини*)

Вісцero-сенсорний рефлекс – у відповідь на подразнення вегетативних аферентних волокон виникають реакції у внутрішніх органах, м'язовій системі, а також зміни соматичної чутливості. *Вісцero-соматичні і вісцero-сенсорні рефлекси мають діагностичне значення при деяких захворюваннях внутрішніх органів, при яких підвищується тактильна і больова чутливість і з'являються болі в певних обмежених ділянках шкіри*

Вісцero-дермальний рефлекс – від внутрішніх органів на шкіру: при подразненні внутрішніх органів змінюється чутливість відповідних ділянок шкіри, потовиділення, реакції судин

Сомато-вісцеральний рефлекс – зміна функції внутрішніх органів при подразненні рецепторів шкіри або опорно-рухового апарату.

Приклад: рефлекс Даніні-Ашнера

Дермо-вісцеральний рефлекс – від шкіри на внутрішні органи: при подразненні певних ділянок шкіри змінюється функціонування відповідних внутрішніх органів.

Приклад: застосування в лікувальних цілях зігрівання або охолодження певних ділянок шкіри при болях у внутрішніх органах